

σμος! καὶ οἱ κορδοκβεῦδες ἐδέποτε ἐπιλείψουσι.

Νογᾶς δὲ, μετὰ ἕξ ἐνιαυτὸς περὶ τῆς, μετὰ Οὐδαμὸρ ἡγεμόνος κερμάνε, εἰσβάλλει ἐς Μοαγγυορίαν, ἐκτελέσαι τὴν πρὸ πολλῆ βελευομένην κατάκτησιν τῆς χώρας βελόμενος· ἀλλὰ μηδὲν πλέον λεηλασίας ἀνύσας, λοιμῶ καὶ λιμῶ ἐνοχλόμενος, ἐς Μολδόβαν ὑπέστρεψε. Διαλλάττεται ἔπειτα τῷ βασιλεῖ τῶν μοαγγυόρων, καὶ οἱ νογάδαι καὶ κερμάνοι, καὶ περ μωαμεδανοὶ καὶ ἐθνικοὶ ὄντες, πολλῶν προνομίων ἐν Μοαγγυορίᾳ ἀπήλανον. Οὐ λέγω εἰδωλόλατραι· οἱ γὰρ κερμάνοι ἐδενὶ ἐχρῶντο εἰδῶλω· ἐλάτρευον δ' ἀμέσως τῷ ἕρανῶ καὶ γῆν δημιουργήσαντι. Λεηλατεῖ ἔπειτα ὁ Νογᾶς τὴν Πόλσκαν· καὶ ἐν τῷ ἐννενηκῶς τετάρτῳ ἐνιαυτῷ τῆς αὐτῆς ἑκατονταετηρίδος, ἠττᾶται ἐν μεγάλῃ μάχῃ ὑπὸ τῆ Τοχταγῆ υἱῆ τῆ Μαγγῆ, ὅπερ καὶ φονεύεται ἀμυνόμενος.

Οἱ δὲ Νογάδαι διασπείρονται εἰς πολλὰ μέρη, καὶ οἱ ἐν Μολδόβῃ καταμείναντες,

τὴν τῶν κωνσταντινουπολιτῶν γῆν ἐλεηλάτησαν ἐν τοῖς ἐνιαυτοῖς δεκάτῳ ἐννάτῳ, εἰκοσῷ ἕκτῳ, τριακοσῷ δευτέρῳ, τριακοσῷ ἑβδόμῳ καὶ τεσσαρακοσῷ πρώτῳ τῆς δεκάτης τετάρτης ἑκατονταετηρίδος, μόνοι ἢ μετὰ βεργάρων· ὁρῶμεν γὰρ αὐτὲς συμμάχους ἐν τοῖς κατὰ τῶν κωνσταντινουπολιτῶν πολέμοις, πάντως καὶ μετὰ τῶν γειτόνων καὶ ἀναμεμιγμένων αὐτοῖς ῥεμμένων. Ἐξασθενήσαντες δὲ ταύταις ταῖς λεηλοσίαις καὶ ταπεινωθέντες, ὑπετάγησαν τοῖς ῥεμμένοις ἢ τοῖς μετ' αὐτὲς Μολδοβάρτοις, ἕς ἐν τέτοις ἤδη τοῖς χρόνοις ἀξιοσεβάσους ἰκανῶς τοῖς γείτοσι βλέπομεν· καὶ ἡ χώρα αὐτῶν τὰ ἀναμεταξὺ Ἰσρα καὶ Τύρα παραπόντια, ὑποχείρια ῥεμμένοις ἐγένετο. Διήκει ἡ χώρα τῶν δακῶν (τῶν ἀγρορεμμένων), φησὶν ὁ Χαλκοκονδύλης, ἀπὸ Ἀρδελίης τῆς παιόνων Δακίας ἀρχομένη, ἕς τι ἐπὶ εὐξεινον Πόντον· ἔχει δὲ ἐπὶ δεξιᾷ μὲν καθήκιστα ἐπὶ θάλασσαν, τὸν Ἰσροποταμόν· ἐπ' ἀριστερὰν δὲ, Μπογδανίαν. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐπὶ Χαλκοκονδύλει, ὅτε

κατ' αὐτὸν, καὶ Μεχμέτ ὁ β'. Κωνσταντινούπολιν ἔλων, περὶ τὸ μέσον τῆς δεκάτης πέμπτῃς ἑκατονταετηρίδος, μεγάλην στρατῷ ἐπὶ Βλάδον ἐστράτευσε, τίσων ταῖς δύο μυριάσιν, ὡς φασι, τῶν ἀνασκολοπισθέντων τούρκων, καὶ ὁ ἡγεμὼν τῆς Μπογδανίας σύμμαχος τῷ Μεχμέτ τυγχάνων, ἐπολιόρησε τὸ Κελλίον, ἀνήκον τῷ Βλάδῳ, καὶ ἔλειν ἐκ ἠδυνήδῃ. Ἀλλὰ τὸ Κελλίον πολὺ πρότερον ἐν τῷ δωδεκάτῳ ἔταυτῳ τῆς αὐτῆς ἑκατονταετηρίδος, ἀνήκει τοῖς Μολδοβάνοις. Τοιγαρῶν ἡ τύχη τῶν ἐσχάτων ἀρισερῶν παρισρίων, ταῖς ἀξιότησιν τῶν ἡγεμόνων εἶπετο, ὅτε μὲν ἀγροθεμῆνοις, ὅτε δὲ, μολδοβάνοις ἀνηκόντων. Οἱ δὲ νογάδαι τάταροι διέβησαν μετὰ τῶν κυρίων αὐτοῖς ρεμῆνων τὸν Ἰσρον, καὶ τῆν τῶν κωνσταντινουπολιτῶν ἐληίσαντο· ὑπολησεύοντες γὰρ ἄλλοις τοσούτον χρόνον οὐ βέλτιστοι ῥεμῆνοι, ἤδη ἐκπεπαιδευμένοι τὴν τέχνην, ἀρχιλησεύεσι.

Περὶ τῆς τῆς χρόνης καὶ Βασσαράβας ἐν τῷ Ρουμανικῷ ἀγρῷ μετὰ κλέας ἡγε-

μόνευεν, ὁ καὶ Κάρολον τὸν βασιλέα τῶν
μοαγγύρων, τύφῳ καὶ πλεονεξία καὶ θεο-
ληψία παρασπονδήσαντα, καὶ δυνάμει με-
γάλη ἐς τὸν Ρεμνικὸν ἀγρὸν πολεμίως
ἐσβαλόντα, κατὰ κράτος νικήσας, ὥστε
μόλις πολλοσημόριον τῆ μεγάλῃ στρατῷ,
καὶ αὐτὸν τὸν Κάρολον, παρ' ἐλπίδα πᾶ-
σαν, ξενείμονα διασωθῆναι. Μήποτε τῆ
Βασσαράβα τὰ πέραν Σιρέτε μέχρι θα-
λάσσης παρίστρια χειρωσαμένῃ, ὁ ὑπὲρ.
Πρῶτον ὑπονομὸς ἀπὸ τῆ κατακτήτορος
παρωνομάσθη, καὶ ἀπ' ἐκείνῃ μέχρι τῆ
νῦν, ἐξασπλωθὲν μέχρι τῆ Τύρα, τὸ ὄνομα
διασώζεται; Οἱ δὲ νογάδαι, ὑποταχθέν-
τες τῷ ζυγῷ τῶν ῥεμνῶν, τὴν τε δρα-
σκείαν καὶ τὸν λοιπὸν τρόπον τῆ βίῃ τῶν
κρατέτων ἐναγκαλίζονται, καὶ αὐτοῖς ἀνα-
μίγνυνται· εἰσὶ δὲ οἱ καὶ πέραν τῆ Τύρα
πέραιθῦνται, ὅσοις ὑποταγὴ καὶ δρασκεία
ἀπήρεσκε· καὶ γὰρ ἀπὸ τῆ Τύρα μέχρι τῆς
χερσονήσου νογάδαι τὴν χώραν ἐνέμοντο.
Ἐπειτα δὲ ὑποχωρηθείσης τῆς Βασσαρα-
βίας τοῖς τούρκοις ὑπὸ τῆ μεγάλῃ Στεφάνῃ·

ἤρχον γὰρ μέχρι τῆ Πόντε τότε οἱ μολδα-
βάνοι· νογάδαι τάταροι μωαμεδανοὶ ὄν-
τες, ἐκ τῶν πέραν τῆ Τύρα ἐς τὸ μέσον
τῆς Βασσαραβίας μετανέστησαν, καὶ Μπεν-
τζιὰκ τὴν χώραν ὠνόμασαν, ὥσπερ ἔτι καὶ
νῦν οἱ τάταροι καὶ τινες ἄλλοι αὐτὴν ὀνο-
μάζουσι.

Τὰ ἐφεξῆς ἀναγινώσκονται ἔτι ἐπὶ σή-
λης τεθειμένης ὑπὲρ τὴν πύλην τῆς ἐκκλη-
σίας Ρεσμποέν, ἐν τῇ Μολδόβη πέραν τῆ
ποταμῆ Σιρέτε.

**ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΕΛΕΕΙ ΘΕΟΥ ΗΓΕΜΩΝ ΤΗΣ
ΓΗΣ ΤΗΣ ΜΟΛΛΟΒΗΣ, ΥΙΟΣ ΜΠΙΟΓΔΑ-
ΝΟΥ ΗΓΕΜΟΝΟΣ ΕΝ ΕΤΕΙ ΚΟΣΜΟ-
ΓΟΝΙΑΣ, 6984.**

Ἐν τῷ εἰκοστῷ ἐνιαυτῷ τῆς ἡμε-
τέρας ἡγεμονίας ὁ δυνατὸς βασι-
λεὺς τῶν τούρκων Μεχμέτ μετὰ
πασῶν τῶν τῆς Ἀσίας δυνάμεων,
καὶ μετὰ τῆ βοεβόδα Βασσαρά-

βα, ἄγοντος καὶ αὐτῆ πάσας τὰς
 δυνάμεις τῆς γῆς Βασσαραβίας
 ἦλθε τὴν γῆν τῆς Μολδόβης ἑλῶν,
 καὶ θηλωσόμενος, καὶ ἔνταῦθα ἐς
 τὴν Βαλεάλμπαν ἴκετο· ἡμεῖς τε
 Στέφανος ὁ δεύτερος μετὰ τῆ
 ἡμετέρου υἱῆ Αλεξάνδρου βοεβόδα,
 ἔνταῦθα ἰκόμενοι, ὑπὲρ πατρίδος
 ἐν μεγάλῃ πρὸς αὐτὸν μάχῃ ἡμυ-
 νάμεθα, κατὰ τὴν εἰκοστὴν ἕκτην
 τῆ ἰουλίου μηνός· δόξαν δὲ ἄλλως
 τῷ θεῷ, ἠττήθησαν οἱ χριστιανοὶ
 ὑπὸ τῶν ἐθνικῶν [παγγύνων, πρό-
 φερε τὸ γγ ὡς πρὸ τῆ α], καὶ τὸ
 τρίτον τῆς Μολδόβης ἀπωλέσα-
 μεν· Τότε ἔνεκα ἰδίᾳ καὶ χρησῆ
 προαιρέσει ὁ Στέφανος τὸν ναὸν
 τῆτον ἐπ' ὀνόματι τῆ ἀρχιερα-
 τῆς Μιχαὴλ ἐκτίσατο, εἰς με-

σιτείαν ὑπὲρ ἑαυτῆ καὶ τῆς δό-
μνης Μαρίας, καὶ τῶν υἱῶν Αλε-
ξάνδρου καὶ Μπογδάνου, καὶ εἰς μνη-
μόσυνον τῶν ἐνταῦθα πεσόντων
ὁρδοδόξων. Ἐν ἔτει κοσμογονίας
7004 ἐν τῇ ὀγδῷ τῆ Σεπτεμβρίῃ.

Τῷ τῆς Βασαραβίας ὀνόματι ἐνταῦ-
θα, ὁ Ρεμνικός ἀγρός ἐννοεῖται, καὶ ἕ-
τως, ὡς ἔοικεν, ἐπὶ Στεφάνου ὀνομάζετο,
ὑπόγε τῶν μολδοβάνων, οἳ τινες νῦν Μεν-
τενικὸν ἀγρὸν ὀνομάζουσι (Τζάραν μεντε-
νιάσκαν) καὶ μεντένης τῆς κατοίκου ἐν τῇ
ἐπιχωρίῳ γλώσσει. Οὐδὲν ξένον, καινο-
τροπία τὸ πᾶν ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἀπλῶς
ὑπόκειται, καὶ λέξεις παλαιωδεῖσαι, ὡς
τετριμμένον ἱμάτιον, ἀπορρίπτονται δι'
ἕθεν ἄλλ' ἢ δύειν τὸ πᾶν φιλέντων παρα-
λόγως τῶν ἀνθρώπων καινοτροπία. Κα-
λὸν ἢ μεταβολὴ ἐπὶ τὸ κρεῖττον, ὃ ἐστίν,
ἐπὶ τὸ εὐκόλον καὶ εὐκολώτερον, ἐπὶ τὸ
εὐχρησον καὶ εὐχρησότερον, ἐπὶ τὸ ὀλιγο-

δάπανον καὶ ὀλιγοδαπανώτερον, ἐπὶ τὸ
ὑγιές καὶ ὑγιέστερον· καὶ ὁ πατήρ τῆς ἡδι-
κῆς, ὁ Πυθαγόρας χρηματίζων, πολὺ πρὸ
πρὸ πολλῶ ἤδη Μὴ δυσκόλυνε τὸν βίον· τοιοῦτό
τι λέγειν συνεπτυγμένως, ἐβέλετο· ἀλλ' οἱ
ἄνθρωποι ἔχ' ἔτω τὰ πολλὰ, μᾶλλον δὲ,
σχεδὸν τὰ πάντα κακῇ τύχῃ βαδίζουσι, και-
νοτροπικὰ τρόπον τινὰ ζῶα, ἀλλ' ἔλογικὰ
τυγχάνοντες τῆ γὰρ καινοτροπία πολὺ μᾶλ-
λον ἢ τῷ λόγῳ ὀρῶνται ἐπόμενοι, καὶ συγκι-
νῶνται τὰ πολλὰ ἑτέροις ὡσπερ γελοῖοι πίδαη-
κοι. Σύγγνωδί μοι, φίλε πολλάκις παρεκ-
βαίνοντι, καὶ καινοτροπίαν ἀποτρόπαιόν τι
ἡγῶ καὶ ἀποστρέφω ὡς ἐκ διαμέτρου τῷ ὀρθῷ
λόγῳ ἀντικειμένην· ἄλλως γὰρ καινοτροπι-
κὸν καὶ σὺ ζῶον, καὶ πάλιν σύγγνωδι. Μή-
ποτε ἀποβαλόντες οἱ ἀγροῦ ῥεμῶνοι τὰ πέ-
ραν τῶ ποταμῷ Σιρέτι, συναποβαλεῖν ἡ-
δέλησαν καὶ τὸ ὄνομα τῆς χώρας αὐτῶν,
καὶ ἑτέρως ταύτην ὠνόμασαν, καὶ ἐν τοῖς
ἀποβεβλημένοις τὸ ὄνομα ἔμεινεν, ἢ οἱ
μολδοβάνοι ἔπειτα ὀνομάζοντες τὸ κατάκ-
τημα Βασσαραβίαν, τῷ Ἰζάρα μιντενιά-

σκα ἐχρῶντο, τὸν Ρεμενικὸν ἀγρὸν ὀνομάζοντες, οἵτε ῥεμῆνοι μνήμην ἥττης αἰσχυνόμενοι, τὸ ὄνομα τῆς χώρας μετέβαλον; Ἡ σῆλη αὕτη τὸ παλαιότερόν ἐστι μολδαβικὸν ὑπόμνημα, καὶ διὰ τῆτο πάντων τῶν ἄλλων τὸ ἀξιολογώτερον. Τῷ βοεβόδας Βασσαράβας, ἕτερος βοεβόδας ἐννοεῖται τῷ Στεφάνῳ περὶ ἑκατονταετηρίδα μετὰ τὸν νικητὴν τῆ Καρόλε ἀκμαῖζοντι. Τῶν δύο ἐτῶν, τὸ πρῶτον, τὸν χρόνον ἐμφαίνει ἴσως καὶ ὃν ἡ μάχη συνέβη. καὶ τὸ δεύτερον, τὸν χρόνον καὶ ὃν ἡ ἐκκλησία ἐκτίσθη, ἐν τῷ τεσσαρακοσῷ ἤδη τῆς ἡγεμονίας τῆ Στεφάνου, ὃς ἐν τῷ μέ· ἔτει τῆς ἡγεμονίας αὐτῆ τὸν βίον μετήλλαξε.

Γενβαῖοι. Ραγζαῖοι.

Ἐν τῇ δεκάτῃ τρίτῃ ἑκατονταετηρίδι, οἱ γενβαῖοι, τῶν κωνσταντινουπολιτῶν παντάπασιν αἰσχίως ταπεινωθέντων, διαβάιντες τὸν Ἑλλήσποντον καὶ τὸν Θρακικὸν βόσπορον, τῆ ἐμπορίας τῆ Πόντου γίνονται κύριοι· καὶ Καφᾶν ὀνομασίην ἐν Κριμ πό-

λιν ἀποδήμην ἐμπορικὴν εἶχον, ἣν οἱ ἐνε-
τοὶ κατὰ τὸν ἐννενηκοσὸν ἑβδομον ἐνιαυτὸν
τῆς αὐτῆς ἑκατονταετηρίδος ἐλόντες, πάλιν
αὐτοῖς ἀπέβαλον, καὶ ἔτοι τὸ κράτος
ἐν τῷ εὐξείνῳ Πόντῳ ἔχοντες, πᾶσαν ἐτέ-
ραν σημαίαν τῆ ἐς αὐτὸν πλὴ ἀπειργον,
καὶ ὡσπερ προπύργιον τῆ Πόντος ἐν τῷ τε-
τάρτῳ ἐνιαυτῷ τῆς ἐφεξῆς ἑκατονταετηρί-
δος, Γαλατᾶν, ὅπε καὶ σόλος ἦν αὐτοῖς
ἐπὶ τούτῳ, ἐς μέγα ὄνειδος τῶν ἀντικρῶ βασι-
λεύειν λεγόντων, ἐκτίσαντο. Οὐαί, φίλε,
οἷοί σοι οἱ καλοὶ κωνσταντινοπολίται τότε
ἐτύγχανον, παίγνιον μικρᾶς ἐπικρατείας
τῆς Γενέης; Εἶτα ἔκ ἡσχύνοντο βασιλέ-
υειν λέγειν οἱ ἄδελφοί, ὀλιγοδρανῆντες ἔτω,
καὶ ὑπὸ μικρᾶς πάντη ἔτω ἐξουσίας περι-
φρονέμενοι ἔτω καὶ καταπατῆμενοι; Εκ-
δηλωσμός καθαρὸς ἐκ τρυφῆς τὸ πρᾶγμα
ἦν καὶ ἕδεν ἕτερον. Σκέπτε, φίλε, καὶ
φρίττε καὶ μὴ θέλε καὶ σὺ ἀσεβεῖν καὶ βλα-
σφημεῖν ἐτέρῳ τινι, ἀλλ' ἔχ ὡ δεῖ ἐπιφέρων
τὸν τῆς δεομυσῆς τρυφῆς ὀλεθρον, ὡσπερ
ἐκεῖνοι δι' ἡλίδιον τίφρον ἐποίησαν, τὰ ἐκ

τῆς διὰ τρυφῆν ὑπροορασίας δειχὰ, ὡς δῆ-
θεν αὐτοὶ τῆ δέοντος μὴ ἁμαρτύντες, ὡς
τάχα αὐτοὶ μηδενὸς τῶν σωτηρίων μέσων
ἀμελήσαντες, ἐτέρῳ τινι ἀσεβῶς μάλαι τὰ
κακὰ προσαναγράφοντες. Ἡ Κωνσταντι-
νέπολις τότε ἡ πολυανδρωποτέρα πόλις τῆ
δυτικῆ τῆς οἰκωμένης μέριος ἐτύγχανε, πολ-
λὰς ἑκατοντάδας χιλιάδων κατοίκων ἔχουσα,
καὶ ὅσας ὑδὲ πᾶσα ἡ ἐπικράτεια τῆς Γε-
νῆς, ἀλλὰ τὸ ἱερὸν πῦρ τῆ ὑπὲρ πατρίδος
καὶ πίστεως ἐνθυσιασμῶ ἔσβεσο πάντη, καὶ
αἱ ἐσιάδες, ὑπὲρ τὸ δέον πληθύνδεισαι, ῥά-
διον βίον φυλακῆν πυρὸς ἐκδεχόμεναι, τρυ-
φῆ συνδιαφθαρεῖσαι καὶ αὐταὶ, ἐν παρει-
μένη ἀρχῇ παρανομῆσαι ὅλως παραβλεπό-
μεναι, παρὰ τὸ τρυφᾶν ὑδενὸς ἐτέρῃ ἐφρύν-
τιζον, καὶ ἀπολέμεναι καὶ αὐταὶ ἐκ ἡσθά-
νοντο, κάκισται ἐσιάδες γενόμεναι. Ἦν
μὲν ἔν τὸ πᾶν ἄψυχόν πως ἐν τοῖς τότε
χρόνοις καὶ ἔρμαιον τοῖς τυχῆσι, καὶ λεία
ῥάση τοῖς ἀπλῶς ἐπερχομένοις ἐτέρωθεν.

Ἦσαν ἔτι τοῖς γενναίοις καὶ ἐν Μολ-
δόβῃ, πρῶτον μὲν ἐμπορικαὶ οἰκίαι, εἶτα

δὲ καὶ φρέρια, ἐξ ὧν ἀντίσασιν ὄρῳντες, ἠμύνοντο, ἔ μόνον ἐν τῇ παραλία, ὅλλα καὶ ἐν τοῖς παραποταμίοις, καὶ ἃ νῦν βλέπομεν παρὰ τὸν Τύραν ἐν δεξιᾷ, πάντως ἢ αὐτῶν ἢ τῶν ραγυζαίων ἐτύγγανον κτίσματα. Τινὲς δὲ κἄν τῇ μητροπόλει τῇ Σιτζιάβη ἐμπορικᾶς αὐτῶν ὀχυρᾶς οἰκίας εἶναι λέγουσιν. Ἀλλὰ κατὰ τὸν πεντηκοντὸν πέμπτον ἐνιαυτὸν τῆς δεκάτης πέμπτης ἑκατονταετηρίδος, ἀνδρῶν ἤδη ἐν Κωνσταντινουπόλει ὄντων, ἀπολέσαντες τέτοις Γαλατῶν, καὶ Καφᾶν τοῖς ἰδίοις πάλιν, μετὰ ἐννεακαίδεκα ἔτη, τὸ ἐμπόριον αὐτῶν καὶ τὴν δύναμιν συναπώλεσαν, καὶ ἐς Ακερμᾶν καταφυγόντες ἠτύχησαν. Ἐτι δὲ καὶ ραγυζαῖες ὄρῳμεν ἐμπορευσομένους, ἐς τὴν Μολδόβην καὶ Βασσαραβίαν συχνάζοντας, οἱ καὶ εἰκόασι πρὸ γενναίων ἐλθεῖν ἐνταῦθα. Ἐν γὰρ τῇ τῆς Ραγέζης ἰσορίᾳ ὄρῳμεν αἰτὸς, παρὰ τῆς λατίνου ἐν Κωνσταντινουπόλει βασιλέως, καὶ παρὰ τῶν ἐν Ηρακλείᾳ καὶ Τραπεζῆντι κωνσταντινουπολιτικῶν βασιλέων, γράμμασι τὸν πλῆν ἐν τῷ Πόν-

τω σφίσιν ἐπιτρέψουσιν, ἐφοδιαζομένους, περὶ τὸν πέμπτον ἐνιαυτὸν τῆς δεκάτης τρίτης ἑκατονταετηρίδος· καὶ ἔπειτα περὶ τὸν ὀγδοηκοστὸν τέταρτον ἐνιαυτὸν τῆς δεκάτης πέμπτης ἑκατονταετηρίδος, πολλὰ ἐμπορικὰ ἰδρύματα ἐν τοῖς παραλίοις τῆ Πόντου καὶ ἐν Μολδούβη, ὁρῶμεν αὐτὰς ἀπολέσαντας, διὰ τὰς ἀναμεταξὺ τούτων, ρέσων καὶ πόλεων πολέμους.

Ἀπόγονοι τίνων οἱ ῥεμῆνοι.

Τὰ ἔθνη γὰρ τὰ ἐκ τῆς μυχῆ τῆς Ἀσίας ἐνταῦθα ἐκραγέντα, καὶ ὑπ' ἀλλήλων ὑποταγέντα, καὶ κατασυντριβέντα κατ' ὀλίγον ἐκ περιόδου, ἐξηφανίζοντο τὰ πλείω· οἱ δὲ ἡμέτεροι ῥεμῆνοι ἐνδιδόντες ταῖς ὁρμαῖς καὶ μανικαῖς αὐτῶν ὤσεσιν, ἐσώζοντο καὶ ἤνυξαν. Οἱ δὲ ἔσχατοι πάντων μογγῆλοι, ἤλδον, καὶ διὰ τὸν σωτήριον τῆς Ευρώπης τῆς Τζαγατάη θάνατον, ἀπῆλδον, καὶ ὑποσρέφοντες, ὥσπερ σφοδρὰ καταιγὶς ἐκ δυσμῶν καταρρήγνυμένη, πᾶν τὸ ὑπαντώμενον ἀπολλύουσιν. Οἱ ῥεμῆνοι ὡς ἔθνος

ὑποκείμενον καὶ ἀρχόμενον, ἐλάσσονα πάντων ἔπασχον, τῶν ἐπερχομένων, ὡς ἔδος τὰ πολλὰ, κατὰ τῶν τὸ κράτος ἐχόντων ἐκμαινομένων καὶ λυσσόντων, καὶ τοῖς ἀρχομένοις προσηνέστερον καὶ ἡπιώτερον φερομένων, καὶ τὰς τὰ δυσπρόσιτα καὶ ἀνακεχωρηκότες οἰκῆντας, ὡς εἰκὸς, σεβομένων. Τὸν λαὸν τῆτον τὸν τὰ μεταξὺ Τύρα καὶ Πόντε Ἰσρε καὶ Τισσῆ νεμόμενον, σύμμικτον ἐκ πολλῶν λαῶν ἡγητέον κατὰγεσθαι, ἐκ κιμμερίων καὶ σκυθῶν καὶ σλάβων πάντως τῆς ῥίζης, τῶν παλαιότερων ἀγνοομένων, ἐκ γετῶν καὶ ἐκ τῶν ὁμογλώττων αὐτοῖς γότθων καὶ δακῶν καὶ βασάρων καὶ γεπίδων, ἔτι δὲ καὶ ἕννων, ῥοξολάνων, σλαβίνων, ἄντων, βανδήλων, βεργάρων, ἀβάρων, χαζάρων, καγγάρων, ἕγγρων, ἕζων, κερμάνων καὶ νογαδῶν, οἱ πάντες, ὅσοι κατέμειναν ἐνταῦθα, τὰ τῶν ῥεμένων ἐναγκαλισάμενοι, κατ' ὀλίγον ἐξεῤῥεμνίδησαν, καὶ ἕδὲ ἕχνος αὐτῶν τῷ τόπῳ καταλέλειπται· ἐκτός τινων ὀνομάτων, γνωστῶν μόνων καὶ τέτων τοιούτων

ὄντων, ἀμυδρὸν λέγω, μεγάλων ἔδνῶν οἰ-
 κηθέντων μνημόσυνον, τοῖς περὶ ἰσορίαν
 σπευδάζουσιν. Εἰσὶ δὲ ταῦτα τὰ ἡμῖν γνωστὰ,
 πρὸς τοῖς ἀφορῶσι τὸς ἕξες ὧν περ ἀνωτέ-
 ρω ἐμνήσθημεν, δύο Κεμανὲς ἐν Μολδόβη,
 ἀγρίδια καὶ κῶμαι, ὧν τὸ μὲν, ἐν τῷ ὑπο-
 νομῷ Δεροχόϊ, τὸ δὲ, ἐν τῷ ὑπονομῷ ἐστὶ
 Μπακοές, παρὰ τὸν ποταμὸν Τροτὰς, δίω-
 πε ὥρας ὑπερκείμενον τῆς Οκνης· Πατζι-
 νές, κώμη ἐν Αρδελίῳ καὶ Πατζινέκ κωμό-
 πολις, ὡς ἀκόμην, ἐν Βεργαρία, καὶ δύο
 κῶμαι ἐν Αρδελίῳ Κόμανα ὀνομαζόμεναι.
 Οἷα τὰ ἀνδρώπινα, καὶ ἐφ' οἷοις κομπά-
 ζουσι καὶ ὑψηλοφρονῶσιν οἱ ἄνθρωποι! Ἀδ-
 λοι καὶ τρισάδλοι βροτοί! Ἐτι δὲ καὶ κῶ-
 μι ἔλαι ἐν τοῖς δυτικοῖς καὶ ὄρεινοῖς τῆς
 Μολδόβης εἰσὶ, ὧν οἱ κάτοικοι μεκάνοι,
 ἀλλ' ἔ καμάνοι καλεῖνται, καὶ τινα παρ'
 αὐτοῖς ἰδιάζοντα ἔδιμα, καὶ ἐρωτῶσιν ἡ-
 μιν, τὴν αἰτίαν μαθεῖν βελομένοις, ταῦτα
 μεκάνοις εἶδισαι, ἀλλ' ἔ μολδοβάνοις, οἱ
 ἐρωτηθέντες ἀπεκρίναντο. Ἡ γλῶσσα δὲ
 αὐτῶν ῥεμβνικὴ ἐστὶ.

Ἐε

Κεφάλαιον ε΄.

Βοεβόδαι ῥεμῆνοι.

Ρεμῆνοι δὲ, οἳ καὶ πρότερον ἐν τισιν ἔρμυνοῖς μέρεσι δι' ἑαυτῶν αὐτονόμως καὶ ἀνεξαρτήτως ἐπολιτεύοντο, νῦν ἤδη μετὰ τὸν ἐξαφανισμὸν τῶν ἐῶν κερμάνων, καὶ μετὰ τὴν παντελῆ ἐκπόνησιν καὶ ταπείνωσιν τῶν δυτικῶν, ἐπαίρειν ἤρξαντο τὴν κεφαλὴν, καὶ πολιτικοῖς συσῆμασι σπαρασσώτερον ἐνασχολεῖσθαι, βοεβόδας ἔχοντες ἀρχηγεμόνας, ὡσπερ καὶ πρότερον, ἕς αὐτοὶ ἐκλογῇ δι' ἑαυτῶν ἐψηφίζοντο· καὶ ἦσαν ἐντεῦθεν τὰ πολιτικὰ συσῆματα αὐτῶν, ἀριστοκρατικὰ μὲν ἐν τοῖς ἀρχαιρεσίοις ἢ μεσοηγεμονίαις, μοναρχικὰ δὲ, τῶν ἡγεμόνων ἐκλεχθέντων καὶ ἀναγορευθέντων. Τῆς ἀρχῆς ἐν τῶν κερμάνων ἀρδην καταλυθείσης, καὶ ἐκ τῶν ῥιζῶν αὐτῆς ἐκτιλθείσης, καὶ τῶν μοαγγυόρων ταπει-

νωθέντων, καὶ τῶν νογαδῶν ἀτυχησάντων, καὶ ταῖς πρὸς τὰς βεργάρους μάχαις πάντη ταπεινωθέντων, ῥεμβνικᾶς ἐπικρατείας δύο ὀρῶμεν, τὴν τε ἐν τῷ Φεγγαράς καὶ τὴν ἐν τῷ Μαραμός, τὰς ἀξιολογωτέρας, καὶ μείζους τῶν ἄλλων, ἐς τὰ μεσημβρινὰ καὶ ἑῴα τῆς Ρεμβνίας ἐκτεινομένας, καὶ ἐντὸς ὀλίγου μέχρι τῆς Ἰσρα καὶ Πόντε ἰκομένας. Ἦσαν δὲ καὶ ἐν τοῖς κάτω παρολτίσις βοεβόδαι ῥομῦνοι τρεῖς· οἱ μὲν δύο, πέραν τῆς Ολτε, ὁ δὲ τρίτος, ἐντὸς τῆς Ολτε· πάντως δὲ καὶ τέτων ἔτι καὶ ἕτεροι μικρότεροι ὕφ' ἑτέροις ὀνόμασι, ὥσπερ καὶ ἐν Μολδόβη, ἐν τέτοις τοῖς χρόνοις, πολλοὶ πάντως μικροὶ ἀρχηγοὶ ἀνεξάρτητοι ἐτύγγανον· καὶ τὸ Κυμπολέγγ τῆς Μολδόβης καὶ ἡ Βράντζα πάντως πολὺ πρὸ τῆς Δραγότζη, δυσβασιῶν καὶ δυσοδιῶν χάριτι, ναὶ δὴ καὶ τῆς ἀνδρίας τῶν κατοίκων, ἀρχήδια αὐτόνομα ἐτύγγανεν.

Οἱ δὲ ἐν τῷ Ρεμβνικῷ ἀγρῷ βοεβόδαι μετὰ τὴν ὑπὸ τῶν Μογγέλων τῶν κερμάνων κατάλωσιν, παντὸς τῆς Ρεμβνικῆς ἀγροῦ, ἐκ-

τὸς ἴσως τῶν προκατόχοις τῆ Νεγροβόδα ἀνηκόντων, ἄρχειν εἰκάσι, καὶ ἀπλέξεροι καὶ ἄκακοι τυγχάνοντες, τὰς πρὸς σφᾶς ἐρχομένους παππισὰς, ὡς ξένους, τὰς προβατοσχήμες λύκας, ἐδέχοντο καὶ ἠνέχοντο, μηδὲν πλέον τῆ ἐνεσῶτος ὑπονοῦτες· καὶ ἕτεροι ναζηραῖς ἐκάλεσαν, αὐτοὶ ὡς ξένους ἀπλῶς καὶ ἀκάκως θεωρῶντες, ἔδεν τέτων ἐφρύντιζον, εἰ ἀληθῆ τὰ λεγόμενα, ὅτι ὁ βασιλεὺς τῶν μοαγγυόρων ναζηραῖς ἐνταῦθα ἀπεσάλκοι, τὰ ἀπὸ τῆ Ολτε μέχρι τῆ Ιαῖκ γελοίως ἐπιτετραμμένους, ὡς τάχα τῶν πέραν τῆ Ολτε τοῖς μοαγγυόροις ὑπηκόων ὄντων. Οτι μὲν ἔν ῥεμβνικαῖς ἀρχαῖς καὶ τὰ πέραν καὶ τὰ ἐντὸς τῆ Ολτε μετὰ τὴν κατάλυσιν τῶν κερμάτων, ὑπήκοα ἦν, καὶ ἐξ ὧν οἱ λατῖνοι λέγουσι, πρόδηλον· τὰ δ' ἕτερα καὶ λεπτομερέξερα, ἀσαφεῖ πάντα· οἱ γὰρ τότε γράφοντες λατῖνοι, μηδὲν τὸ παρὰ λατίνους φρονῶν οἰόμενοι, καὶ τὸ σύμφρον σφίσι εἶναι τι, καὶ μικρὸν πάμπαν ὄν, ἠγέμενοι, τέττε μὲν πολλῶ καὶ τῆ παντὸς ἠξίωσαν λόγους, ἐκεῖνος δὲ

ἐδεμίαν, ὡς εἰμὴ ὄλωσ ὑπῆρχε, μνειάν
ἐποίησαν· καὶ ἐπήλυδάς τινας ἢ φυγάδας
καὶ ξένους τοῖς ῥεμένοις, ἐπῆραν καὶ ἐξύ-
μνησαν, ὡς πολυαρίθμους αὐτόχθονας· τῶν
δ' αὐτοχθόνων καὶ πολυαρίθμων ῥεμένων,
καὶ διὰ τῆτο πρωτευόντως λόγος ἀξίων, σχε-
δὸν ἕδεις λόγος παρ' αὐτοῖς, ὅτι μὴ πά-
ρεργον· καὶ τὸ πάρεργον αὐτὸ, ἔχ οἶον ἦν,
ἀλλ' οἶον ἢ ἐξημμένη καὶ ἐκκεκαυμένη ὑπὸ
τῆς θρησκομανίας φαντασία ἐζωγράφει,
παρίσεται. Ταύτη τοι καὶ προσεκτέον τῷ
τὰ ἀφορῶντα τὰς ὀρθοδόξους ῥεμένους, ὅποια
ποτ' ἂν ἦ, ὑπὸ λατίνων παραδοθέντα, ἀνα-
γνωσκόντι, καὶ εἰκάζειν δεῖ καὶ τεκμαιρε-
σθαι τὴν ἀλήθειαν, καὶ ταύτης, δι' ἐξημ-
μένην φαντασίαν λανθανέσης ἐνίοτε τὰς
λέγοντας, ἄπτεσθαι.

Νεγροβόδας.

Περὶ τὴν ἀρχὴν τῆς δεκάτης τετάρτης
ἐκατονταετηρέδος, ἀναμεταξὺ τῆς δεκάτης
καὶ τρισκαιδέκατης ἐνιαυτῆς (1310 καὶ 1313),
Ράδος ἢ Ράδελος, ὁ ἐπονομαζόμενος Νε-